

WOORD VOORAF

“All the world is Shakespeare’s stage” kunnen we zeggen met een parafrase van Jaques’ bekende woorden in *As You Like It*. Een blik op het repertoire van onze theaters maakt onmiddellijk duidelijk dat Shakespeare ook bij ons deel uitmaakt van het culturele leven. In de geleidelijke opbouw van een Shakespeare - traditie in Vlaanderen, die vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw begon, heeft vooral KNS-Antwerpen een belangrijke rol gespeeld.

De integratie van een groot auteur in een andere cultuur vertoont twee kanten. Enerzijds is die auteur een belangrijke krachtbron waarvan invloed en impulsen op het eigen culturele leven uitgaan. Anderzijds is Shakespeare zo “myriad-minded” en zo flexibel dat theatermensen in zijn werk vaak een spiegel hebben gevonden, die de eigen ideeën en opvattingen reflecteert.

Ook nu, in de bewogen tijden waarin wij leven en waarin velen ons willen voorhouden dat “onze grote (ideologische) verhalen het niet meer doen”, blijkt Shakespeare meer dan ooit actueel en relevant te zijn. Wie onlangs nog aangegrepen werd door *King Lear* beseft - ook zonder modieuze of goedkope referenties naar onze tijd - dat de wereld van dit stuk ook de onze is. Wie *Hendrik V* meemaakte, kreeg hier een veelkantige visie op een spel van politiek en oorlog dat maar al te herkenbaar is. Maar de recente literatuurbeschouwing heeft er ons ook van bewust gemaakt dat Shakespeare voortdurend gereproduceerd en gebruikt wordt binnen het culturele discours.

DOCUMENTA heeft altijd al veel aandacht geschonken aan Shakespeare en aan de wisselende manieren waarop zijn werk geïnterpreteerd werd in het theater. Het eerste nummer van deze jaargang nog was grotendeels gewijd aan Hugo Claus’ herschrijvingen van enkele Shakespeare- teksten.

Vermits Shakespeare de jongste tijd meer dan ooit aan bod is gekomen in ons theaterleven, leek het de redactie interessant een speciaal Shakespeare -nummer samen te stellen. De meeste recente Shakespeare - producties, die in Vlaanderen te zien waren, worden in diverse bijdragen geanalyseerd en becommentarieerd. Over *King Lear*, het stuk dat zowel in Antwerpen als in Brussel voor het voetlicht kwam, vindt de lezer een algemeen essay en een opstel waarin de producties van KVS / Het Nationale Toneel, Den Haag en KNS / Raamteater worden toegelicht. De versies van de regisseurs Franz Marijnen en Walter Tillemans worden vergeleken met hun eerdere enceneringen.

De problematiek van de (theatrale) omgang met klassieke teksten wordt behandeld door Maarten Van Steenberghe. Een en ander illustreert hij met kritische commentaar op *Hamlet* door Het Zuidelijk Toneel en de fameuse *Hamlet/Maschine* door Heiner Müller.

De wijze waarop Shakespeare "gereproduceerd" werd in de opera komt aan bod in een bijdrage van Nicole Rowan over "Shakespeare en Verdi".

Willem Schrickx die reeds vele jaren de historische context en implicaties van bepaalde stukken bestudeert, suggereert een originele lezing van enkele passages in *All's Well that Ends Well*.

De redactie is ook verheugd hier een bijdrage uit Noord-Nederland te kunnen publiceren. Dr. Paul Franssen bespreekt in een boeiend essay de nawerking van *Hamlet* - of liever van de psycho-analytische interpretatie ervan - in enkele hedendaagse werken.

In de rubriek boekbesprekingen ten slotte, brengen wij twee "review articles" waarin enerzijds vooral theatergerichte studies en anderzijds de voor het Elisabethaanse drama belangwekkende school van het "new historicism" worden toegelicht.

Het geheel van analyses en recensies vormt een beeld van de wijze waarop Shakespeare vandaag in onze cultuur functioneert. Tegelijkertijd wordt deze momentopname ook in een ruimer perspectief geplaatst.